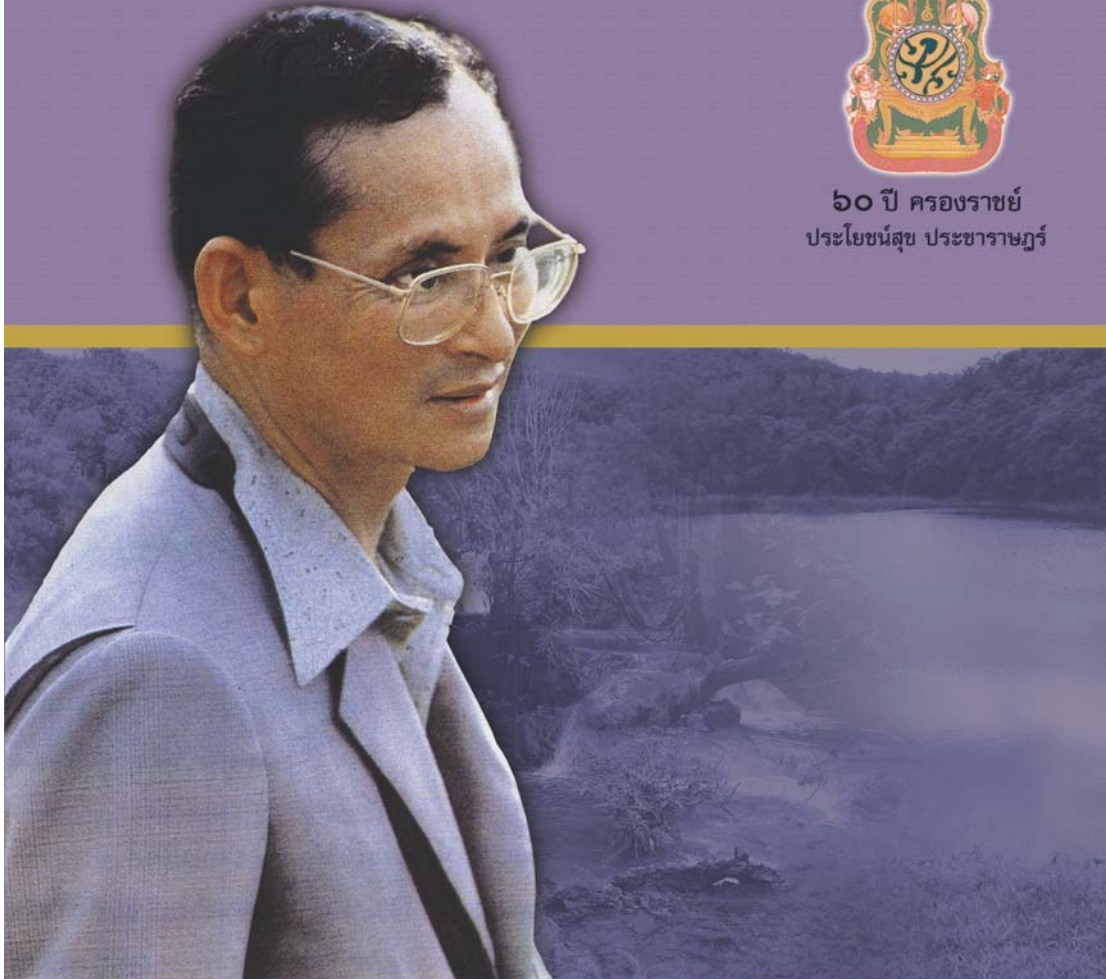

๖๐ ปี ครองราชย์
ประโยชน์สุข ประชาชนชาวไทย

ผลสำเร็จ จากแนวพระราชดำริ

๖๐ ปี ครองราชย์
ประโยชน์สุข ประชาชนชาวไทย

ผลสำเร็จ จากแนวพระราชดำริ

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ตัวอย่างผลสำเร็จตามแนวพระราชดำริ

เนื่องในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๖๐ ปี สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ดำเนินการโครงการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณให้ประชาชนได้รับทราบ และมีส่วนร่วมในการแสดงความจงรักภักดีและน้อมนำเอาแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งหนึ่งในกิจกรรมดำเนินการนั้นมีโครงการคัดเลือกผลงานการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๒ ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และด้านการบริหารจัดการพื้นที่ป่าตามแนวพระราชดำริ

การดำเนินงานโครงการคัดเลือกผลงานการขยายผลฯ นั้นได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมา พิจารณากำหนดกรอบในการดำเนินงาน โดยเชิญกรมชลประทาน กรมอุทยานแห่งชาติ

๒ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

สัตว์ป่าและพันธุ์พืชและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์และเชิญชวนกลุ่มราษฎรส่งผลงาน เข้าประกวด ซึ่งรางวัลที่จะมอบให้กับผลงานที่ผ่านการคัดเลือก คือด้านการบริหารจัดการโครงการพัฒนาแหล่งน้ำฯ จะตัดสิน ผลงานเป็นรายภาค ภาคละ ๒ รางวัล คือ รางวัลชนะเลิศ จะได้รับโล่พระราชทาน เงินสด และอุปกรณ์การเกษตร รางวัล ชมเชย จะได้รับโล่เกียรติยศ เงินสด และอุปกรณ์การเกษตร ส่วนด้านการบริหารจัดการพื้นที่ป่าตามแนวพระราชดำริ จะตัดสินผลงานในระดับประเทศมี ๕ รางวัล คือ รางวัลชนะเลิศ ๑ รางวัล จะได้รับโล่พระราชทาน เงินสด และอุปกรณ์การเกษตร รางวัลชมเชย ๔ รางวัล เป็นโล่เกียรติยศ เงินสด และอุปกรณ์ การเกษตร โดยกลุ่มที่ได้รับรางวัลชนะเลิศจะได้เข้ารับ พระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม-บรมราชกุมารี ในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ณ ศูนย์การประชุม แห่งชาติสิริกิติ์

ในการส่งผลงานประกวดในครั้งนี้ ได้มีกลุ่มราษฎร ให้ความสนใจ และส่งผลงานเข้าร่วมประกวดจากทั่วทุกภูมิภาค ของประเทศจำนวนมาก ซึ่งทางกรมชลประทานโดยสำนัก ชลประทานพื้นที่ ๑ ถึง ๑๖ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยสำนักบริหารพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ ๑ ถึง ๑๖ ได้ดำเนินการคัดเลือกเบื้องต้น แล้วส่งมาให้สำนักงาน กปร. เพื่อดำเนินการตัดสินคัดเลือกผลงานในรอบสุดท้าย ประกอบ ด้วย ด้านการบริหารจัดการโครงการพัฒนาแหล่งน้ำฯ จำนวน ๑๔ โครงการ และด้านการบริหารจัดการพื้นที่ป่า จำนวน ๑๖ โครงการ ซึ่งผลการตัดสินคัดเลือกผลงานที่ส่งเข้าประกวดในครั้งนี้มีดังนี้

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๑) ด้านการบริหารจัดการโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑.๑) ภาคเหนือ

รางวัลชนะเลิศ : กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยไฟฟ้า
จังหวัดพะเยา

รางวัลชมเชย : กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยช้างสี
จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒) ภาคกลาง

รางวัลชนะเลิศ : กลุ่มผู้ใช้น้ำสหกรณ์การเกษตรชลประทาน
ยางชุม จำกัด อ่างเก็บน้ำยางชุมฯ
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รางวัลชมเชย : กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำเขาหัวแดงฯ
จังหวัดราชบุรี

๑.๓) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รางวัลชนะเลิศ : กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยขี้หินฯ
จังหวัดสกลนคร

รางวัลชมเชย : กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำบ้านโนนเหม่าฯ
จังหวัดชัยภูมิ

๑.๔) ภาคใต้

รางวัลชนะเลิศ : กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำฝายทดน้ำไอร์บาลอฯ
จังหวัดนราธิวาส

รางวัลชมเชย : กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำชลประทาน
“ขอบคุณน้ำพระทัยในหลวง ฝายคลองทับยาวฯ” จังหวัดพังงา

๔ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

๒) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ป่าตามแนวพระราชดำริ

รางวัลชนะเลิศ : กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร
บ้านป่าสักงาม ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด
จังหวัดเชียงใหม่

รางวัลชมเชย : กลุ่มป่าชุมชนต้นน้ำซอยเวียงทอง
ตำบลตะกุกเหนือ กิ่งอำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รางวัลชมเชย : กลุ่มที่ปลูกสร้างป่าหมู่บ้านศรีถาวรพนา
ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

รางวัลชมเชย : กลุ่มองค์กรเครือข่ายป่าชุมชนเขาวง
ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ

รางวัลชมเชย : กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนดอยกุ่มเบีย
บ้านแม่ท่าง ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า
จังหวัดเชียงราย

รายละเอียดของผลงานที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถ
จะศึกษาและเดินทางไปเยี่ยมชมในพื้นที่จริงได้ มีดังนี้

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

๖ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลภูซาง กิ่งอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเสด็จทอดพระเนตรอ่างเก็บน้ำร่องล้าน แล้วได้ทรงมีพระราชดำริ ความว่า

“ควรพิจารณาวางโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก และฝายทดน้ำตามลำน้ำสาขาของแม่ลาว เพื่อจัดหาน้ำให้ราษฎร หมู่บ้านต่างๆ ในเขตอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา สามารถทำการเพาะปลูกได้ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง และมีน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค ตลอดปีด้วย”

กรมชลประทานจึงได้ดำเนินการก่อสร้างในปีงบประมาณ ๒๕๒๕

ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ ๗)

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

กลุ่มผู้ใช้น้ำ

กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินการมาตั้งแต่ก่อนปี ๒๕๒๕ ในรูปแบบดั้งเดิมของการใช้น้ำทางภาคเหนือ โดย แก่เหมือง แก่ฝาย(หัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำ) หลังจากกรมชลประทานได้เข้ามาก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ขึ้น จึงได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ตามพระราชดำริขึ้นมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ มีกลุ่มพื้นฐาน ๑๘ กลุ่ม จำนวนสมาชิก ๔๐๑ ราย ในแต่ละกลุ่มมีการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน โดยแต่ละกลุ่มจะมีกองทุนเป็นของตนเอง และมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อที่จะบริหารและพัฒนากลุ่มฯ ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

การบริหารจัดการน้ำ

การบริหารจัดการน้ำ จะจัดสรรกันเป็นแบบรอบเวร ซึ่งการส่งน้ำ จะส่งให้กับเหมืองหลัก ๒ สาย คือ สายเหมืองดาดคอนกรีต และสายเหมืองลำน้ำเดิมโดยคำนึงถึงพื้นที่เพาะปลูกในแต่ละสายเป็นหลัก โดยเจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน

และคณะกรรมการพร้อมด้วยสมาชิก จะมาประชุมและตกลงวางแผนการปลูกพืช และการส่งน้ำกันก่อนฤดูการเพาะปลูกเพื่อสัมพันธ์กับปริมาณน้ำที่มีอยู่ นอกจากนี้ยังมีการนำน้ำจากอ่างเก็บน้ำไปเก็บไว้ในสระประจำ

ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

การนำน้ำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

๑. ด้านการเกษตร จะใช้น้ำในการทำนาปี และการปลูกพืชฤดูแล้ง
๒. ด้านการประมง มีการเลี้ยงปลาในกระชัง
๓. ด้านการอุปโภคบริโภค

การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม

มีการรวมกลุ่มการดูแลและบำรุงรักษาบริเวณอ่างเก็บน้ำ การรวมกลุ่มต่อต้านการบุกรุก และตัดไม้ทำลายป่า

ความคิดริเริ่มของกลุ่ม

๑. มีการจัดเก็บเงินสมทบจากสมาชิกกลุ่มๆ เพื่อเป็นกองทุนสำหรับการบริหารและการพัฒนากลุ่มๆ ของตนเอง
๒. มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยต่างๆ เพื่อมาให้ความรู้แก่สมาชิก
๓. จัดให้มีร้านค้าในรูปแบบของสหกรณ์กลุ่ม และมีการปันผลกำไรคืนให้สมาชิกทุกปี
๔. มีโครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำเป็นสถานที่ท่องเที่ยว
๕. มีแผนปรับปรุงฝายเดิม เป็นฝายคอนกรีตเพื่อการควบคุมปริมาณน้ำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สรุป

สมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ชัดเจน โดยมีการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อยในการรับผิดชอบดูแลคลองส่งน้ำของกลุ่ม การจัดตั้งกองทุนเพื่อที่จะบริหารจัดการและพัฒนากลุ่มฯ ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และมีการจัดตั้งร้านค้าในรูปแบบของกลุ่มสหกรณ์ โดยใช้เงินทุนของกลุ่มลงทุนและมีการคืนทุนให้แก่สมาชิกในรูปแบบของกำไร ในเรื่องของการบริหารจัดการน้ำทางคณะกรรมการพร้อมด้วยสมาชิกจะร่วมประชุมและตกลงวางแผนการปลูกพืช และการส่งน้ำกันก่อนฤดูการเพาะปลูกทุกครั้ง เพื่อให้การเพาะปลูกสัมพันธ์กับปริมาณน้ำที่มี ทำให้การใช้น้ำที่มีปริมาณจำกัดได้ประโยชน์มากที่สุดและทั่วถึง สำหรับน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคทางกลุ่มจะชักน้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ไปเก็บไว้ในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก และจากอ่างขนาดเล็กไปเก็บไว้ในสระเก็บน้ำทำให้ในหมู่บ้านมีน้ำใช้ตลอดปี

๑๐ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

สถานการณ์เกษตรชลประทานบางมูล

ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประวัติความเป็นมา

อ่างเก็บน้ำยางชุม สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ ให้พิจารณาเพิ่มปริมาณการเก็บกักน้ำของอ่างเก็บน้ำยางชุม เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้ป่ากุยบุรี ตลอดจนส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยการ

- เพิ่มความจุของอ่างเก็บน้ำ และวางท่อน้ำไปทำบ่อพักไว้บริเวณที่เป็นเนินและทำระบบกระจายน้ำและนำน้ำไปใช้ประโยชน์
- พิจารณาส่งน้ำฝายต้นน้ำ สระเก็บน้ำขนาดเล็กตามลำห้วยในพื้นที่อ่างเก็บน้ำ
- แก้ไขปัญหาผลกระทบของโครงการและช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้าง

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

กลุ่มผู้ใช้น้ำ

สหกรณ์เกษตรชลประทานยางชุม จำกัด เดิมชื่อ “กลุ่มบริหารการใช้น้ำคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายอ่างเก็บน้ำยางชุม” จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๓ มีสมาชิก จำนวน ๒๒๐ ราย จัดเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำซึ่งเป็นกลุ่มพื้นฐาน ๓๙ กลุ่ม ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐,๕๙๓ ไร่ และเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ได้นำกลุ่มฯ เข้าจดทะเบียน ปัจจุบัน มีจำนวนสมาชิก ๓๐๐ ราย มีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หุ้นละ ๑๐๐ บาท) ทั้งนี้ ได้กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของสหกรณ์ฯ ดังต่อไปนี้

- เป็นศูนย์รวมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ทำหน้าที่ในการประสานระหว่างผู้ใช้น้ำกับฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๑ (อ่างเก็บน้ำยางชุม)

- แนะนำและควบคุมเพื่อให้มีการแบ่งปันน้ำด้วยความเป็นธรรม

- ให้สมาชิกผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการดูแล บำรุงรักษา คูน้ำและอาคารชลประทาน ควบคุมการใช้น้ำอย่างประหยัด และถูกต้องเหมาะสม

- แก้ไขปัญหาอันเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมมีการจัดทำระเบียบข้อบังคับ จัดทำสัญญากลุ่มผู้ใช้น้ำ และการจัดทำสรุปและประเมินผลงานของกลุ่มประจำปี

การบริหารจัดการน้ำ

มีระบบการส่งน้ำ โดยจัดรอบการส่งน้ำไปยังพื้นที่รับน้ำของคูส่งน้ำ โดยคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายส่งน้ำ ๔ วัน โดยมีเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน ๒๖๐ ราย พื้นที่ที่ได้รับน้ำเพื่อเพาะปลูก จำนวน ๙๗.๕ ไร่ ปริมาณน้ำที่ส่งเท่ากับ ๓๑๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร และคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวาส่งน้ำ ๓ วัน โดยมีเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน ๑๒๓ ราย พื้นที่ที่ได้รับน้ำเพื่อเพาะปลูก จำนวน ๔๖.๑ ไร่ ปริมาณน้ำที่ส่งเท่ากับ ๑๔๗,๖๐๐ ลูกบาศก์เมตร

นอกจากนี้ ยังมีกำหนดให้เกษตรกรขุดสระเก็บน้ำในไร่ (ปัจจุบันมีสระเก็บน้ำไว้ใช้ ประมาณ ๘๐ ราย จำนวนสระน้ำ ๓๘๓ สระ) ขนาดของสระเก็บน้ำนั้น จะขึ้นอยู่กับทุนทรัพย์และพื้นที่ถือครองของเกษตรกร และในสระน้ำจะมีการเพาะเลี้ยงปลา เช่น ปลานิลจิตรลดา ๓ และปลาตะเพียน โดยพันธุ์ปลาเหล่านี้ ได้ขอรับการสนับสนุนจากกรมประมง

๖๐ ปี ครองราชย์
พระโอรสใหญ่ ประเทศไทย

การนำน้ำไปใช้ประโยชน์

พื้นที่รับน้ำชลประทานเพื่อการเกษตร จำนวนพื้นที่ ๒๐,๓๐๐ ไร่ เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ซึ่งรูปแบบการให้น้ำในพื้นที่ของเกษตรกร มีดังนี้

๑. การให้น้ำทางร่อง ใช้กับพืช เช่น อ้อย สวนผลไม้ และหน่อไม้ฝรั่ง
๒. การให้น้ำแบบท่วมขัง ใช้กับพืช เช่น ข้าว
๓. การให้น้ำแบบท่วมเป็นผืน ใช้กับแปลงปลูกหญ้า
๔. การให้น้ำแบบสปริงเกอร์ ใช้กับพืช เช่น ผักกอก และไม้ผล
๕. การให้น้ำแบบสเปรย์และน้ำหยดกับพืช ผัก ผลไม้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม

สมาชิกให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม ดูแล บำรุง และรักษาคลองส่งน้ำ และกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

ความคิดริเริ่ม

๑. นำพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ๆ มาทดลองปลูกในพื้นที่ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
๒. ส่งเสริมการศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทำงาน

๑๔ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

สรุป

ภาพรวมของการทำเกษตรกรรมในพื้นที่โดยการใช้ระบบชลประทานของหมู่บ้านที่ได้นำน้ำมาจากอ่างเก็บน้ำอย่างชุมเพื่อแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรในหมู่บ้านทุกครัวเรือนมีการใช้น้ำอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ เนื่องจากมีระบบการบริหารจัดการน้ำที่มีระบบ มีระบบชลประทานที่ดี รวมทั้งความสามารถของผู้นำหมู่บ้านและเกษตรกรในพื้นที่ที่ร่วมกันดำเนินการทำเกษตรกรรมอย่างสร้างสรรค์ โดยมองถึงความสามารถในการเพาะปลูก ควบคู่กับการรองรับของตลาด นอกจากนี้ ยังเป็นการทำงานภายใต้การสนับสนุนกำลังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่ ผลที่ได้จากการบริหารจัดการที่ดีส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยขี้หิน (กลุ่มพื้นฐาน)

ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแซ่กับโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยจานตามพระราชดำริ และทรงเยี่ยมราษฎร ณ บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจานในท้องที่ หมู่บ้านห้วยบ่อแก้ว ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยขี้หิน ความว่า

๑๖ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

“ควรพิจารณาวางโครงการและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ
ห้วยขี้หินโดยเร่งด่วน เพื่อจัดหาน้ำให้ราษฎรหมู่บ้านสร้างค้อ
และหมู่บ้านใกล้เคียงในท้องที่ ตำบลสร้างค้อ อำเภอกุดบาก
จังหวัดสกลนคร พื้นที่ประมาณ ๓,๕๐๐ ไร่ มีน้ำสำหรับ
การเพาะปลูกได้ตลอดปี ตามที่ราษฎรหมู่บ้านสร้างค้อได้
กราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทาน สำหรับปัญหาเรื่อง
ที่ดินถูกน้ำท่วมอ่างเก็บน้ำนั้น ราษฎรได้ประชุมกันหลายครั้ง
และให้คำมั่นสัญญาว่า จะไม่เรียกค่าชดเชยสำหรับที่ทำกิน
บางส่วนที่จะถูกน้ำท่วมหากมีการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยขี้หิน
ดังกล่าว”

กลุ่มผู้ใช้น้ำ

กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยขี้หินก่อตั้งขึ้นในครั้งแรก
เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๓๑ โดยมีสมาชิกจำนวน
๔๒ ราย มีนายคำใบ โม่หิน เป็นประธานกรรมการ และ
นายเอกพจน์ เลิศสงคราม เป็นเลขาธิการ นายศรีธาดู ร่องวารี
เป็นเหรัญญิก พร้อมคณะกรรมการร่วมอีก ๕ ราย ซึ่งใน
ระยะแรกยังไม่ระเบียบข้อบังคับใช้ แต่ใช้มติที่ประชุมแทน
การบริหารจัดการ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ กรมการพัฒนา
ชุมชน โดยสำนักงานพัฒนาการอำเภอภูพานได้จัดอบรม
เกษตรกรสมาชิกกลุ่มขึ้นมาใหม่พร้อมได้มอบทุนให้แก่กลุ่ม
ในรูปของวัสดุปุ๋ยคิดเป็นงบประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

จากนั้นกลุ่มได้ระดมทุนโดยให้สมาชิกถือหุ้นเป็น
เจ้าของกองทุน ได้เงินทุน ๑๘,๐๐๐ บาท ซึ่งที่ประชุมมีมติให้
ปล่อยกู้แก่สมาชิกผู้ได้รายละเอียดไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท คิดอัตรา
ดอกเบี้ยร้อยละ ๒ บาทต่อเดือน ชำระคืนภายใน ๔ เดือน จากนั้น
กลุ่มได้รับการอุดหนุนงบประมาณจากโครงการชลประทาน
สกลนคร รวมแล้วประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยการรับจ้าง
ทำงานแลกกับเงิน ในวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ กลุ่มมีเงินทุน
หมุนเวียน ๓๐๖,๖๔๕ บาท และในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙
กรมชลประทานได้ยกระดับให้เป็นกลุ่มบริหารจัดการใช้น้ำ
ชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยซี้หิน โดยมีนายอรุณ ทูมมาพันธ์
เป็นประธานกรรมการ นายสมพงษ์ ร่องวารี เป็นเลขานุการ
นายชัยชนะ วรณรงค์ เป็นเหรัญญิก พร้อมคณะกรรมการ
ร่วมอีก ๖ ราย ได้มีการจัดตั้งกฎระเบียบบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ
แบ่งเป็น ๑๔ หมวด เช่น หมวดการสมัครเข้าเป็นสมาชิก
หมวดการขาดหรือพ้นจากการเป็นสมาชิก หมวดการจัดสรร
ทรัพยากรน้ำ หมวดการบำรุงรักษาซ่อมแซมคลองส่งน้ำ หมวด
อัตราค่าปรับค่าธรรมเนียมต่างๆ เป็นต้น

๑๘ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

การบริหารจัดการน้ำ

มีการปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำผ่านท่อส่งน้ำลงสู่คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายและฝั่งขวา โดยเรียกเก็บค่าใช้น้ำทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้สมาชิกได้กู้ยืม นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการใช้น้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่การปลูกพืชฤดูแล้งให้มากขึ้น โดยให้ชุดบ่อประจำไร่นาแล้วนำน้ำจากอ่างไปเติม

การนำน้ำไปใช้ประโยชน์

๑. ใช้เพาะปลูกพืชโดยในฤดูฝน (ประมาณ ๓,๕๐๐ ไร่) เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ส่วนพืชที่ปลูกในฤดูแล้ง (ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่) เป็นพวกหม่อน พืชผักสวนครัว หญ้าเลี้ยงสัตว์ และมีการทำไร่นาสวนผสม เป็นต้น
๒. ใช้อุปโภคบริโภคสำหรับราษฎรจำนวน ๖ หมู่บ้าน คือ หมู่ ๑, ๒, ๔, ๑๒, ๑๘ และหมู่ ๒๐ และสำหรับสัตว์เลี้ยง
๓. เพื่อการเลี้ยงปลาทั้งในกระชัง ในบ่อดิน และในบ่อพลาสติก

๖๐ ปี ครองราชย์
พระโยชโณสุท พระธรรมราชา

การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม

๑. การเข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อวางแผนการใช้น้ำในช่วงต้นฤดูทำนา ช่วงปลายฤดูฝนก่อนที่จะปลูกพืชฤดูแล้ง และประชุมสรุปการปันผลของสมาชิก

๒. การพัฒนาอ่างเก็บน้ำและดูแลบำรุงรักษาระบบส่งน้ำ

๓. การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น ปลูกป่าเสริม จัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียนเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชน และการประชุมทำแผนสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ความคิดริเริ่ม

มีการวางแผนรองรับการใช้น้ำในอนาคตโดยการปลูกพืชที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณน้ำที่มี นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกพืชที่เกี่ยวพันกับอาชีพของราษฎรกลุ่มอื่นๆ ภายในหมู่บ้าน เช่น ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เพื่อส่งไหมให้กลุ่มทอผ้า

๒๐ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

สรุป

กลุ่มผู้ใช้น้ำนี้เป็นต้นแบบของกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ดี ทั้งใน ส่วนของการบริหารจัดการน้ำ คือ การนำน้ำมาเก็บไว้ที่บ่อประจำ ไร่นา โดยไม่ปล่อยให้ไหลล้นออกไปโดยเปล่าประโยชน์ ในส่วนของการมีส่วนร่วม พบว่า สมาชิกทุกคนมีบทบาทและ หน้าที่ที่ชัดเจน ทั้งการร่วมประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำ การบำรุงรักษา อ่างเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำ นอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ยังได้ร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์อื่นๆ ของชุมชน เช่น การปลูกป่า การถ่ายทอดความรู้เรื่องของการใช้น้ำแก่เยาวชน ส่วนในด้านความคิดริเริ่มพบว่ามีกรวางแผนการใช้น้ำอย่างเป็น ระบบ เพื่อให้การใช้น้ำเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการปลูกพืช ที่สอดคล้องกับกลุ่มอาชีพอื่นของหมู่บ้าน ที่เห็นชัดเจน คือ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เพื่อส่งไหมให้กลุ่มทอผ้า

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำฟายทดน้ำบ้านไอร์บาลอ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลช้างเผือก อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส

ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปทรงเยี่ยมราษฎรบ้านไอร์บาลอ หมู่ที่ ๓ ตำบลช้างเผือก อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส และในการนี้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการฟายบ้านไอร์บาลอ โดยในช่วงที่เสด็จฯ นั้นนายประสิทธิ์ เพชรรัตน์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลช้างเผือก อำเภอจะนะะ จังหวัดนราธิวาส ได้ ทูลเกล้า ฯ ขอพระราชทานความช่วยเหลือในการจัดหาน้ำมาเสริมให้ฟายทดน้ำบ้านไอร์บาลอ เนื่องจากมีราษฎรจำนวนมากใช้ฟายดังกล่าวทำให้น้ำไม่พอใช้ ในการนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้มีพระราชดำรัสให้กรมชลประทานทำการศึกษาถึงความเหมาะสมของโครงการ ฯ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา

๒๒ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

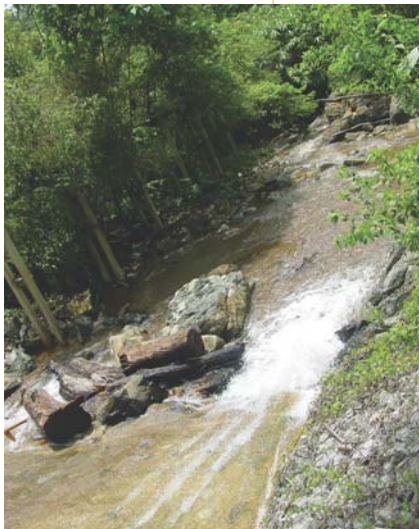
กลุ่มผู้ใช้น้ำ

กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำฝ่ายทตน้ำบ้านไอร์บอลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างไม่เป็นทางการ ในรูปแบบของคณะกรรมการบริหารการใช้น้ำ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ต่อมากลุ่มผู้ใช้น้ำ ได้ร่วมจัดการประชุมวางแผนการบริหารจัดการน้ำ โดยออกกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นทางการและบังคับการใช้น้ำ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ ผู้ใช้น้ำทุกรายจะต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกผู้ใช้น้ำโดยต้องชำระค่าสมัครเป็นสมาชิกแรกเข้าครัวเรือนละ ๒๐ บาท ค่าสมาชิกรายปีครัวเรือนละ ๑๐๐ บาท/ปี เพื่อใช้เป็นทุนในการดูแลบำรุงรักษาโครงการ ทั้งนี้ คณะกรรมการกลุ่มมีการจัดประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยจะจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญเพื่อชี้แจงรายรับ-รายจ่ายให้แก่สมาชิกทราบในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ของทุกปี และดำเนินการเก็บเงินค่าบำรุงรักษารายปี ปีละ ๑๐๐ บาท ในช่วงวันที่ ๑๕-๓๐ มกราคม ของทุกปี ทั้งนี้เงินรายได้ทั้งหมดของกลุ่มนำฝากเข้าธนาคาร

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

การบริหารจัดการน้ำ

ระบบการส่งน้ำของโครงการจัดหาน้ำเพิ่มเติมฝายทดน้ำบ้านไอร์บาลอ จำแนกพื้นที่รับน้ำออกเป็น ๕ สาย โดยมีผู้รับประโยชน์จำนวน ๒๒๔ ครัวเรือน ระบบส่งน้ำเป็นระบบท่อและมีถังเก็บน้ำจำนวน ๑๙ จุด และถังเก็บน้ำขนาดความจุ ๑,๖๐๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๑ แห่ง ทั้งนี้กลุ่มผู้ใช้น้ำมีการจัดรอบเวรการใช้น้ำและการวางแผนการใช้น้ำร่วมกันในช่วงฤดูแล้งเพื่อให้ปริมาณน้ำมีเพียงพอกับความต้องการ

การนำน้ำไปใช้ประโยชน์

ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค ๒๒๔ ครัวเรือน การเพาะปลูก พืชผักสวนครัว บ่อเลี้ยงปลา เพื่อบริโภค จำนวน ๒๐ บ่อ ส่งน้ำในพื้นที่การเกษตรบางส่วนในช่วงฤดูแล้ง โรงเรียน ๒ แห่ง โรงงานผลิตยางแผ่น ๑ แห่ง สำนักสงฆ์ ๑ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑ แห่ง ช่วยเหลือพื้นที่สวนผลไม้ จำนวน ๔๐๓ ไร่ และเลี้ยงแพะเนื้อในโครงการหนึ่งฟาร์มหนึ่งตำบล

การมีส่วนร่วม

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำร่วมกันพัฒนา บำรุงรักษาฝาย โดยการขุดลอกตะกอนทรายหน้าฝาย และสมาชิกกลุ่มร่วมกับโรงเรียน นักเรียน และเยาวชนจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ในด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การสร้างจิตสำนึกในด้านการใช้ประโยชน์และการดูแลรักษาแหล่งพื้นที่ต้นน้ำ

๒๔ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

ความคิดริเริ่ม

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีแนวความคิดในด้านร่วมกันพัฒนา พื้นที่และอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำเหนือฝาย โดยสมาชิกทุกคนจะร่วมกันปลูกป่าเพื่อให้สภาพธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสมาชิกกลุ่มมีแนวคิดที่จะนำน้ำจากพื้นที่ต้นน้ำซึ่งเป็นน้ำที่สะอาดและมีปริมาณมากพอมาทำเป็นน้ำดื่มสะอาดจากธรรมชาติจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้แก่ทางกลุ่มต่อไป

สรุป

กลุ่มเป็นตัวอย่างของความเข้มแข็ง เนื่องจากสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุม และรับทราบปัญหาในทุกขั้นตอน ทำให้สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคี แม้ว่าสมาชิกเป็นไทยพุทธและไทยมุสลิม สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการดูแลฝาย ขุดลอกตะกอนทราย และซ่อมแซมเมื่อเกิดปัญหา

นอกจากนี้ ยังมีการนำเงินกองทุนกลุ่มมาใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม โดยที่กลุ่มมีการพึ่งตนเองได้ด้วยตนเอง และพึ่งพาส่วนราชการน้อยที่สุด มีแนวคิดการนำน้ำมาทำเป็นน้ำดื่มเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ในการดูแลรักษาฝายต้นน้ำ การดำเนินการต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้กลุ่มได้รับรางวัล คำชมเชย จากผู้มาเยี่ยมชมและหน่วยงานต่างๆ

**กลุ่มบริหารจัดการการพื้นที่ต้นน้ำ
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร
บ้านป่าสักงาม ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด
จังหวัดเชียงใหม่**

ประวัติความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ให้จัดตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่ ป่าขุนแม่กวางอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยครอบคลุมพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่กวาง มีพื้นที่ประมาณ ๓๔๕,๐๐๐ ไร่ ในท้องที่ ตำบลเทพเสด็จ ตำบลป่าเมี่ยง ตำบลเชิงดอย ตำบลแม่โป่ง และตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวาง ให้มีความอุดมสมบูรณ์และ พัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนลุ่มน้ำแม่กวาง มีจำนวน หมู่บ้าน ๓๓ หมู่บ้าน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูล โดยไม่สร้างผลกระทบและสิ่งปนเปื้อน ลงสู่แหล่งน้ำอันเป็นการทำลายคุณภาพลุ่มน้ำ โดยดำเนินการ ตามรูปแบบการพัฒนาตามผลการศึกษาดูงานของศูนย์ ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ รูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมในพื้นที่ต้นน้ำลำธาร “ต้นทางป่าไม้ ปลายทางประมง ระหว่างทางเป็นการพัฒนาการเกษตรและ ที่เกี่ยวข้อง”

๒๖ ผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ

บ้านป่าสักงามเป็นชุมชนที่มีรากฐานการเกิดมานานกว่า ๒๐๐ ปี โดยการสืบเชื้อสายมาจากชุมชนเผ่าลัวะ ซึ่งเป็นชนเผ่าท้องถิ่นเดิมของอาณาจักรล้านนา โดยมีศูนย์กลางอยู่ในท้องที่อำเภอแม่แตง ปัจจุบันมีจำนวนครอบครัวทั้งสิ้น ๑๐๒ ครอบครัว จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๓๔๙ คน มีระบบความสัมพันธ์ในชุมชนเป็นแบบเครือญาติ การสืบสานประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตที่ผูกพันกับทรัพยากรป่าไม้มาตั้งแต่อดีต

สภาพพื้นที่

เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของแม่ น้ำแม่กวง ท้องที่ หมู่ ๑ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ กินเนื้อที่ประมาณ ๗๐,๐๐๐ ไร่ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลาดบนเนินเขา มีเส้นเขาล้อมรอบ

สภาพป่าเป็นป่าพื้นตัวจากการทำลายป่าไม้ในอดีต ประกอบด้วยป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และพื้นที่บางส่วนเป็นป่าปลูก ล้อมรอบหมู่บ้าน ซึ่งมีเนื้อที่ที่อยู่อาศัยและที่ทำกินประมาณ ๒๕๐ ไร่ อยู่ในเขตลุ่มห้วยน้ำค้าง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชนประกอบด้วยลำห้วยสายหลัก ๒๑ ลำห้วย

๖๐ ปี ครองราชย์
ประโยชน์สูง ประชาราษฎร์

สภาพปัญหา

๑. การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุมชนส่งผลกระทบต่อคุณภาพของลุ่มน้ำและก่อมลพิษลงอ่างเก็บน้ำ

๒. อดีตมีการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อนำไม้มาแปรรูปจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ทำให้สภาพป่ากลายเป็นป่าเสื่อมโทรม

การบริหารจัดการป่า

มีการจัดระเบียบชุมชนและระเบียบในการบริหารจัดการอนุรักษ์ป่า โดยเป็นการทำข้อตกลงร่วมกันของชาวบ้านที่อยู่อาศัย ซึ่งถึงแม้กฎระเบียบฯ ดังกล่าว จะกำหนดไว้อย่างคร่าวๆ แต่ได้รับการยอมรับและการยึดถือปฏิบัติอย่าง

เข้มแข็งจากชาวบ้านในชุมชน เช่น ห้ามดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์ซึ่งเป็นป่าต้นน้ำลำธารยกเว้นการเสริมสร้างและการป้องกัน หรืออนุรักษ์พื้นที่โครงการ

การใช้ประโยชน์จากป่า

มีการจำแนกลักษณะพื้นที่และสามารถหาอาหารประเภทหน่อไม้ เห็ด สมุนไพรมาบริโภค

การมีส่วนร่วม

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดและร่วมพัฒนาชุมชนและการอนุรักษ์พื้นที่ป่า
- จัดตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการอนุรักษ์ป่าและพัฒนาชุมชน คือ
 ๑. กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนา
 ๒. กลุ่มพัฒนาป่าเพื่อชีวิต
 ๓. กลุ่มจัดสรรน้ำ
 ๔. กลุ่มปฎิยธรรมชาติ
 ๕. กลุ่มเกษตร

ความคิดริเริ่ม

๑. มีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุล
๒. ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะเห็นว่าการท่องเที่ยวจะสร้างมลภาวะในพื้นที่ป่าและเป็นสาเหตุให้ป่าเสื่อมโทรม
๓. มีการใช้สื่อธรรมชาติเพื่อการศึกษาเรียนรู้และพัฒนา เช่น ป่าซบน้ำ แหล่งสมุนไพร ป่าหวาย พื้นที่พัฒนาป่าโดยผายต้นน้ำลำธาร
๔. การจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และเครือข่ายความร่วมมือ

๖๐ ปี ครองราชย์
ประโยชน์สุข ประชาชนไทย

ผลและความสำเร็จ

ก่อให้เกิดผลสำเร็จ ในการตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากร คำนึงมในการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเอง การทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา การใช้ประโยชน์อย่างมีหลักและเหตุผลโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น และผู้นำชุมชนและชุมชนได้รับรางวัลต่างๆ

การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ชุมชนบ้านป่าสักงามมีแนวคิดในการพัฒนาป่า ด้วยการสร้างฝายต้นน้ำลำธาร การปลูกป่าด้วยป่า ๓ อย่าง รวมทั้งจัดให้มีการวิเคราะห์ชุมชน การใช้ประโยชน์จากผลผลิตของป่า การอนุรักษ์ด้วยการจัดตั้งกลุ่มฯ การจัดเวทีชาวบ้าน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา การเกษตรยั่งยืน และการอนุรักษ์ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในชุมชน

สรุป

บ้านป่าสักงาม เป็นหมู่บ้านที่ควรได้รับความสนใจ เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่อยู่เหนืออ่างเก็บน้ำแม่กวังอุดมธารา ซึ่งการดำเนินกิจกรรมชุมชนอาจส่งผลกระทบต่อลุ่มน้ำได้ และในอดีตที่ผ่านมาได้มีการตัดไม้ทำลายป่าเป็นจำนวนมากทำให้ป่ากลายเป็นป่าเสื่อมโทรม นอกจากนี้ทัศนคติของคนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นไปในเชิงการพาณิชย์มากกว่าการอนุรักษ์ จึงทำให้เกิดการทำลายเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี ดังนั้น โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าชุมชนป่าขุนแม่กวังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้มีแผนงานเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนและพัฒนาบ้านป่าสักงาม ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ โดยนำแนวพระราชดำริ ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาวิจัยของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาขยายผลการพัฒนา ได้แก่

๖๐ ปี ครองราชย์
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑. การปลูกไม้ ๓ อย่าง การสร้างฝายต้นน้ำ การปลูกเสริมป่าเพื่อพัฒนาความหลากหลายของพืชพรรณและสมุนไพร

๒. นำหลักแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “การพึ่งตนเอง” มาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตของราษฎรในพื้นที่ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยปัจจัยที่มีอยู่ มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นทุนในการทำมาหากิน ได้แก่ การทำเกษตรผสมผสาน การพัฒนากลุ่มอาชีพเสริมรายได้ครบวงจร เช่น กลุ่มเลี้ยงกบ กลุ่มปุ๋ยธรรมชาติ กลุ่มเลี้ยงหมูป่า กลุ่มจักสานไม้ไผ่และหวาย กลุ่มเพาะชำกล้าไม้ เป็นต้น โดยเน้นการพออยู่พอกิน และการมีส่วนร่วมจากทุกคนในชุมชน

๓๒ *พลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ*

ผลสำเร็จ จากแนวพระราชดำริ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)